

گروه هدف: دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

تعداد واحد: ۳ (واحد نظری)

مدرس: دکتر معصومه قلی زاده

مدت: ۱۷ جلسه ۳ ساعته

مقدمه:

روزگاری که در آن به سر می بریم عصر تغییرات شگرف و تحول در شکل و محتوا و اولویت های مسایل مرتبط با انسان در تمام حیطه ها از جمله حوزه سلامت انسان و خدمات بهداشتی درمانی به شمار می رود. تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، فرایند رشد و توسعه، مهاجرت، توسعه شهرنشینی، دگرگونی ساختار خانواده، کاهش مرگ و میر کودکان، تغییر الگوی بیماریها، افزایش امید به زندگی، تغییر در نگرش به سلامت و کیفیت زندگی و بالاخره گذر جمعیتی، اپیدمیولوژیکی و بهداشت، نیازها و انتظارات جدیدی را به وجود آورده است. نکته در خور تامل اینکه این روند متوقف شدنی نیست و بدون تردید ادامه خواهد یافت. در بین این تحولات و دگرگونی ها، نابرابری ها در دسترسی به خدمات بهداشتی درمانی، چگونگی کیفیت خدمات ناهماهنگی در سطوح مختلف ارائه خدمات، منابع و اعتبارات نامناسب و چگونگی تخصیص آن به بخش های مختلف بهداشتی درمانی، چالش های پیش روی سیاستگذاران، مسئول و مدیران نظام سلامت بشمار می روند. طبیعی است که دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در ایفای رسالت خود در معرض چالشهای یاد شده قرار خواهند گرفت و سهمی در تدوین رهیافت ها و رویکردهای مناسب به عهده خواهند داشت.

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اجزاء خدمات بهداشتی، ساختار ارائه این خدمات و نظام خدمات بهداشتی در ایران است.

اهداف اختصاصی دانشجویان در پایان ترم تحصیلی:

- ۱- با تعاریف، مفاهیم و سوابق تاریخی بهداشت و انواع پیشگیری آشنا شوند.
- ۲- با فاکتورهای موثر بر سلامت جامعه و راهکارهای ارتقاء سلامت آشنا شوند.
- ۳- با تعریف سلامت و بیماری، ابعاد سلامت، فلسفه نوین سلامت، آشنا شوند.
- ۴- با نشانگرهای بهداشتی و طبقه بندی و کاربرد آنها آشنا شوند.
- ۵- با خدمات بهداشتی اولیه (با اجزاء و اصول PHC) آشنا شوند.
- ۶- با سطوح مراقبت های بهداشتی درمانی و جزئیات شبکه های بهداشتی و درمانی در ایران آشنا شوند.
- ۷- با موانع عمده تحقق PHC آشنا شوند. (مسائل و مشکلات موجود در نظام بهداشتی و درمانی کشور ایران را بدانند).
- ۸- با سازمانهای ارائه دهنده خدمات بهداشتی درمانی در ایران آشنا شوند.
- ۹- با اهداف جزئی، مقاصد و اهداف نهایی، نیازها و تقاضاهای بهداشتی آشنا شوند.
- ۱۰- با سیاست بهداشتی و برنامه ریزی بهداشتی آشنا شوند.
- ۱۱- با مقایسه نظام های مراقبت بهداشتی و نحوه تامین منابع مالی در بخش بهداشت و درمان آشنا شوند.

- ۱۲- با ارزشیابی خدمات بهداشتی آشنا شوند.
- ۱۳- با کیفیت زندگی (QALYS) و سالهای زندگی همراه با ناتوانی (DALYS) آشنا شوند.
- ۱۴- با فعالیت های واحدهای بهداشت خانواده و آموزش بهداشت و بهداشت مدارس آشنا شوند.
- ۱۵- با فعالیت های واحدهای مبارزه با بیماریها، واکسیناسیون آشنا شوند.
- ۱۶- با فعالیتهای واحد بهداشت محیط و حرفه ای آشنا شوند.

برنامه اجرایی	
جلسه دو ساعته	محتوای درس
اول	معرفی درس، ارائه طرح درس و تعیین روز ارائه دانشجویان درخصوص برنامه های سلامت
دوم	آشنایی با تعاریف، مفاهیم و سوابق تاریخی بهداشت و انواع پیشگیری
سوم	آشنایی با تعریف سلامت و بیماری، تعریف سلامتی مثبت و ارتقاء سلامت
چهارم	فلسفه نوین سلامت و فاکتورهای موثر بر سلامت جامعه و روشهای مداخله و ارتقاء سلامت
پنجم	آشنایی با نشانگرهای بهداشتی و طبقه بندی و کاربرد آنها
ششم	آشنایی با PHC و اجزاء و اصول آن، هدف بهداشت برای همه تا سال ۲۰۰۰
هفتم	با فعالیت های واحد بهداشت خانواده، آموزش بهداشت و بهداشت مدارس آشنا شوند.
هشتم	با فعالیت های واحدهای مبارزه با بیماریها، واکسیناسیون آشنا شوند.
نهم	با فعالیتهای واحد بهداشت محیط و حرفه ای آشنا شوند.
دهم	آشنایی با سطوح مراقبت های بهداشتی درمانی و جزئیات شبکه های بهداشتی درمانی در ایران
یازدهم	امتحان میان ترم
دوازدهم	آشنایی با نحوه تامین منابع مالی در بخش بهداشت و درمان و مقایسه نظام های مراقبت بهداشتی
سیزدهم	آشنایی با اهداف جزئی، مقاصد و اهداف نهایی، نیازها و تقاضاهای بهداشتی،
چهاردهم	آشنایی با ارزشیابی خدمات بهداشتی
پانزدهم	آشنایی با کیفیت زندگی (QALYS) و سالهای زندگی همراه با ناتوانی (DALYS)
شانزدهم	آشنایی با برنامه ریزی و سیاست بهداشتی
هفدهم	امتحان پایان ترم

شیوه تدریس:

هر دانشجو در عرض حداکثر ده دقیقه در مورد مشکلات و عناوین برنامه های سلامت به ایراد سخنرانی و پرسش و پاسخ خواهد پرداخت و بقیه ساعت کلاس به تدریس توسط مربی و پرسش و پاسخ در مورد برنامه های سلامتی اختصاص خواهد یافت.

تکالیف:

هر دانشجو در عرض حداکثر ده دقیقه در مورد مشکلات و عناوین برنامه های سلامت به ایراد سخنرانی و پرسش و پاسخ خواهد پرداخت.

نحوه ارزشیابی دانشجو:

- ۱- آزمون میان ترم: به صورت کتبی و حداکثر ۴ نمره
- ۲- آزمون پایان ترم: به صورت کتبی چند گزینه ای، ضمناً نمره سخنرانی هم بخشی از نمره کل دانشجو را شامل خواهد شد.

منابع اصلی درس:

- ۱- پارک، جان اورت، "درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی" ترجمه شجاعی تهرانی، حسین، جلد اول و دوم، سوم و چهارم، سماط، تهران ۱۳۸۲
- ۲- شجاعی تهرانی، حسین، عبادی فرد آذر، فرید، "اصول خدمات بهداشتی"، سماط، تهران ۱۳۸۱
- ۳- پارک، جان اورت، "درسنامه جامع بهداشت"، ترجمه صدراایی، رزیتا، میرزایی، منصور، کتاب میر، تهران ۱۳۸۰
- ۴- حلم سرشت، پیروش. دل پیشه، اسماعیل. مجموعه پنج جلدی "درسنامه جامع علوم بهداشت"، چهر، ۱۳۸۳
- ۵- اصول و کلیات خدمات بهداشتی آقاملایی، تیمور. احرامپوش، حسن.